

Horiot Sources 8

תוספות הרא"ש מסכת הוריות דף ד עמוד א

סומכוס אומר תלוי. דין אוכל ספק חלב לאחר שהביא אשם תלוי יש לו שהוא תלוי מהיסורין אף זה בלא הבאת קרבן תלוי הוא ואין לו לדאוג מיסורין דאנוס הוא, דדמי לאדם שהביא כפרתו בין השמשות בערב פסח דאמרי' בפסח שני בפרק תמיד נשחט (נ"ט א') דאתי עשה דפסח דאית ביה כרת ודחי עשה דהשלמה עליה השלם כל הקרבנות כולם דלית בהו כרת, ספק אי היה יום כשנזרק הדם או לילה דפטור מלהביא קרבן אחר דמוקמינן היום בחזקתו, ה"נ מוקמינן ליה האיש בחזקתיה קמא ותולה בב"ד הוא ולא פושע הוי דלא עלתה בדעתו שיחזרו בהם ב"ד. ולא מבעיא למ"ד ב"ד מייתו כו'. דלא הוה פושע דלא מצי למיזל ללשכת הגזית לשיולי. אלא אפי' למ"ד צבור מייתי כו'.

רבינו חננאל מסכת הוריות דף ה עמוד א

א"ר יוסי בר אבין ואי תימא ר' יוסי בר זבידא משל דסומכוס למה הוא דומה לאדם שהביא כפרתו בין השמשות ספק ביום נתכפר לו ספק בלילה נתכפר לו דפטור מאשם תלוי פי' קי"ל דכל הקרבנות אינן כשרים אלא ביום דכתי' בפרשת צו את אהרן ביום צותו את בני ישראל להקריב וגו' ותניא בספרא ביום צותו למדנו לכל הקרבנות שאינן כשרין אלא ביום והשתא אם נזרק דם חטאתו בין השמשות ואיסתפקא ליה אי הוות שהות ויום הוה אי לא ולילה הוה לא מייתו תו על אותו חטא שהביא עליו כפרתו אשם תלוי דכהנים זריזין הן בהו ובחזקת מתכפר קאי^(א)

בית הבחירה (מאירי) מסכת הוריות דף ג עמוד ב

כבר ידעת היאך הזהירה תורה על הדיינים והחמירה בהם בכל צד שלא לעות את הדין אף כל שמצטרפים עמהם בהוראה אף על פי שלא נתמנו בדיינים צריך שידקדקו בדבר ולא יתרשלו בעצמם מצד שלא נתמנו על כך שהקולר תלוי אף בצוארם ואפילו תלמיד לפני רבו שראה הטיית הדין לא ישתוק אלא יודיע דעתו עד שיצא הדבר לאמתו מגדולי החכמים כשהיה דין בא לפניהם היה מכנס הרבה מן היודעים עד שמתוך כלם יצא הדין לאמתו ואף באיסור והתר ראוי לעשות כן כדי שיתרחק מן המכשולות שרוב דעות מגלים את הצפונות ועצים קטנים מדליקים את הגדולים:

תוספתא מסכת פסחים (ליברמן) פרק ד הלכה ב

כל הקדשים שהקריבן קודם תמיד של שחר או שעיכבן אחר תמיד של בין הערבים הרי אילו פסולין שאין לך קודם לתמיד של שחר אלא קטרת ואין לך שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטרת ופסח בערבי פסחי' ומחוסרי כפרה כדי שיאכלו בפסחים לערב ר' ישמעאל בי ר' יוחנן בן ברוקה או' מחוסרי כפרה מביא קרבנותיהן עם תמיד של בין הערבים כדי שיאכלו בקדשים לערב

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מט עמוד א

גמ'. בעא מיניה ר' חייא בר אבין מרב חסדא: ציבור שאין להן תמידין ומוספין, אי זה מהן קודם? היכי דמי? אילימא תמידין דיומיה ומוספין דיומיה, פשיטא, תמידין עדיפי, דהוו להו תדיר ומקודש! אלא תמידין דלמחר ומוספין דהאידינא, תמידין עדיפי שכן תדיר, או דלמא מוספין עדיפי דהוו להו מקודש? אמר ליה, תניתוה: התמידין אין מעכבין את המוספין, ולא המוספין מעכבין את התמידין, ולא (את) המוספין מעכבין זה את זה; היכי דמי? אילימא דאית ליה, ולקדם, והתניא: מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר? ת"ל: וערך עליה העולה, ואמר רבא: העולה - עולה ראשונה! אלא פשיטא דלית ליה, ואי דיומיה אמאי? תדיר ומקודש תדיר עדיף! אלא לאו דלמחר, וקתני: אין מעכבין זה את זה, אלמא כי הדדי נינהו! אמר ליה אביי: לעולם דאית להו, ולקדם, ודקא קשיא לך שלא יהא דבר קודם, מצוה בעלמא הוא

תוספות מסכת מנחות דף מט עמוד א

תלמוד לומר וערך עליה העולה - תימה דבפרק כל התדיר (שם דף פט.) נפקא ליה מדכתיב מלבד עולת הבוקר תעשו את אלה מכלל דתמיד קרב ברישא וי"ל דקרא דהכא איצטריך למנחת חביתין דאע"ג דתדיר וכן משמע בפרק אמר להם הממונה (יומא דף לד.) איברין קודמין למנחה דכתיב וערך עליה העולה ועל כרחך מנחת חביתין קאמר דמנחת נסכים נפקא לן מדכתיב עולה ומנחה כדאיתא לעיל בפירקין (דף מד:) ופר' קמא דתמיד (דף כח:) נמי אמרינן למימרא דחביתין קדמי והתניא וערך וכו' ומהכא גמרינן לכל מיני דמים דקדמי לחביתין דתנן בפ' כל התדיר (זבחים ד' פט.) העופות קודמין למנחות שהללו מיני דמים ואי לא מהכא מנא ליה הא ומיהו קשיא הכא אמאי לא מייתי מתניתין דלענין מוספין איירי דאין לומר דהכא מיירי דאית ליה ולקדם והתם איירי דלית ליה דהתם נמי איירי דאית ליה דומיא דדם חטאת קודם לדם עולה דתנן התם וי"ל משום דלא יהא דבר קודם משמע טפי עיכובא אייתיה מיהו תימה דבהגוזל קמא (ב"ק דף קיא.) תנן הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא ומפרש בגמרא משום דכתיב מלבד איל הכפורים מכלל דכסף ברישא ופריך אלא מעתה מלבד עולת הבוקר הכי נמי דמוספין קרבי ברישא והתניא וערך עליה

תוספות מסכת עירובין דף ב עמוד א

שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין - ואם תאמר תיפוק ליה דנשחטו קודם תמיד של שחר ואמרינן העולה עולה ראשונה דתמיד של שחר נמי בעי פתיחת דלתות ההיכל כדתנן בתמיד נשחט (פסחים ד' נח:) לא היה תמיד נשחט עד שהיה שומע קול שער שנפתח וי"ל דקרא דהעולה דווקא בהקטרה איירי ולא בשחיטה אי נמי למצוה ולא לעכב כדאמר בהדיא בהתכלת (מנחות ד' מט.) והא דתניא בתוספתא כל הזבחים שהקדימן לתמיד של שחר או עיכבן אחר תמיד של בין הערבים פסולין היינו מדרבנן אי נמי הכא איצטריך כשנפתחו וחזרו ונגעלו.

תוספות מסכת יומא דף כט עמוד א

לא אפילו עולת העוף שנמלקה ומנחה שנקמצה תצא לבית השריפה - משמע דמשום דנעשו בלילה ותימה תיפוק ליה משום דקרבו קודם לתמיד של שחר ואמרינן (לקמן דף לד.) מניין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר דכתיב העולה עולה ראשונה וכן בפ"ק דעירובין (דף ב.) דאמר שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד ולמה לי קרא תיפוק ליה דקודם תמיד שחטן דכיון דלא נפתחו דלתות היכל א"כ לא נשחט התמיד דאע"ג דלא כתיב ביה ושחטו פתח אהל מועד משלמים גמרי' דלא לשחוט ליה אלא בזמן שהוא פתוח כדתנן בתמיד (דף ל:) לא היה השוחט שוחט עד שהיה שומע קול שער הגדול שנפתח מיהו יש לדחות ההיא כשנפתחו הדלתות ונשחט התמיד ושוב סוגרו דלתיים וי"ל דאיצטריך קרא למיפסל משום שחיטה דאי משום קודם התמיד ההוא בהקטרה דווקא איירי כדמוכח בר"פ תמיד נשחט (פסחים דף נט.) ועוד דכוליה קרא דוערך עליה העולה איירי בהקטרה ועוד אור"י דהא דאמר שלא יהא דבר קודם לתמיד היינו למצוה והכי איתא בהדיא בפ' התכלת (מנחות דף מט:) והא דלא פסלינן בשמעתא משום דהוי קודם פתיחת דלתות ההיכל י"ל דלא מיפסל אלא בשחיטה כדכתיב ושחטו אבל במליקה וקמיצה לא והשתא למאי דאמרינן דהעולה עולה ראשונה אינו אלא למצוה א"כ עליה השלם כל הקרבנות נמי לא הוה אלא למצוה ותימה דאמר בס"פ אלו דברים (פסחים דף עג:) שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידם יצא לבית השריפה ואי אמרת לא בעי עקירה פסולו מחמת מאי קא הוי משום דשחטו אחר תמיד של בין הערבים וכו' הא אמרינן דלמצוה בעלמא וי"ל אם הקריבו כשר אבל אסור להקריב האימורים אחר התמיד ולהכי יצא הבשר לבית השריפה וא"ת ויעלה וילין אותו בראשו של מזבח ויש לומר דסבר כמ"ד לינה מועלת בראשו של מזבח דפלוגתא דאמוראי היא בפרק המזבח מקדש (זבחים דף פז.) ודילמא ההוא אמורא דאמר התם לא בעי עקירה סבר כוותיה ואם תאמר אכתי אמאי יצא לבית השריפה נשתרי בשר בזריקת דם בלא הקטרת אימורים דכיון דלא אפשר להקטירם נימא עשאום כמי שנטמאו או שאבדו וכי האי גוונא קאמר בר"פ תמיד נשחט (פסחים דף נט.) לר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא דאמר מחוסר כפורים כל ימות השנה טובל ומייתי כפרתו אחר התמיד ואוכל בקדשים לערב וקאמר התם דמלינה בראשו של מזבח ופריך מכדי כל כמה דלא אתקטרי איברים לא מתאכיל בשר וכו' עד שעשאום כמי שנטמאו אימורים או שאבדו וי"ל שאני הכא דכיון דמשכו הבעלים את ידם לא חזו מעיקרא אימורים להקרבה הלכך לא משתרי בשר בזריקת דם לחודיה אבל התם כיון דהוה חזי להקריבו קודם התמיד אף על פי שהמתין עד אחר התמיד והשתא לא מצי לקרובה אמרינן שפיר עשאום כמי שנטמאו או שאבדו אי נמי התם דשחטו ונודע שמשכו הבעלים ידם אסור לזרוק הדם מדרבנן גזירה דילמא אתו להקטיר אחר התמיד ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא לית ליה ההיא גזירה ולפי תירוצ זה דכל הקרבן פסול מחמת שאסור לזרוק הדם לכתחילה משום גזירה ניחא מה שמקשה ריב"א דבפרק התכלת (מנחות דף מט:) משמע דאינו אלא למצוה ובתוספתא [פ"ד] דפסחים תניא כל הקדשים שהקריבן קודם תמיד של שחר או שעכבן אחר תמיד של בין הערבים פסולין והשתא אי אמרינן דההוא פסול דרבנן ניחא ועוד תנן בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סג.) דקאמר ר"ש ושאר כל הזבחים ששחטן על החמץ בזמן

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק א הלכה ג

תמיד של בין הערבים שוחטין אותו משיאריך הצל ויראה לכל שהאריך, והוא משש ומחצה ומעלה עד סוף היום, ולא היו שוחטין אותו בכל יום אלא בשמונה שעות ומחצה וקרב בתשע ומחצה, ולמה מאחרין אותו שתי שעות אחר תחילת זמן שחיטתו, מפני הקרבנות של יחידים או של צבור, לפי שאסור להקריב קרבן כלל קודם תמיד של שחר, ולא שוחטין קרבן אחר תמיד של בין הערבים חוץ מקרבן פסח לבדו, שאי אפשר שיקריבו כל ישראל פסחיהן בשתי שעות.

השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם שכחת העשין

מצוה יא שנצטוינו להקריב כל הקרבנות הבאים בנדבה או בחובה בין שני התמידין לא קודם תמיד שלשחר ולא אחר תמיד שלבין הערבים. והוא אמרו ית' (ר"פ צו) וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים עליה השלים כל הקרבנות כולם (פסחי' נח א) ירצה לומר שמשעה שיסדר הכהן המערכת כאמרו יתע' ובער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר יערוך עליה העולה הידועה שהיא עולת הבוקר ועליה יקטיר וישלים כל הקרבנות לא על התמיד הבא בערב וזו היא מצות עשה. ובגמר פסחים (נט א) אמרו בפרוש אין לך דבר שקודם לתמיד שלשחר אלא קטורת ואין לך דבר שמתעבב אחר תמיד שלבין הערבים אלא קטורת ונרות ופסח ומחוסר כפורים בערבי פסחים ר' ישמעאל בנו שלרבי יוחנן בן ברוקא אומר אף מחוסר כפורים בשאר ימות השנה שטובל ואוכל בקדשים לערב ושאלו בשלמא לתנא קמא אתי עשה דפסח שיש בו כרת ודחי עשה דהשלמה אלא לר' ישמעאל מכדי האי עשה והאי עשה מאי אולמיה דהאי מהאי. והנה למדנו שיש בזה מצות עשה כלומר שהמקדים או המאחר קרבנו לזמנים הנזכרים עובר בלאו הבא מכלל עשה שהוא עשה:

מגילת אסתר שכחת העשין

מצוה יא. נראה לי כי מה שלא מנאה הרב הוא לפי שאין פירוש מאמרם של לאו הבא מכלל עשה עשה שיהיה מצות עשה רק שעונשו כעובר על עשה וכבר העירותיך על זה פעמים רבות: